

Dragehodets hemmelighet

Ved å beskytte planten dragehode, kan vi redde en art til. Dette er historien om knopper og glansbiller.

Dragehode er en opptil 50 cm høy flottenfeier av en plante. En lyselskende leppeblomst som beriker landskapet med vakre dypblå eller blåfiolette blomster i flere uker i juni og juli.

Liker lys og kalk

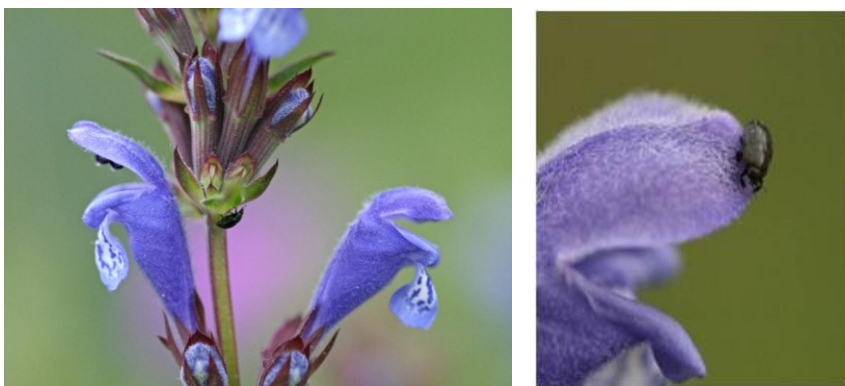
Den tilhører slekten Dracocephalum, som inneholder i alt 70 arter. Alle disse finner vi på den nordlige halvkule, men den er som kjent stor, og av disse 70 artene er det kun dragehode vi har her i landet.

Det er imidlertid bare så vidt vi kan finne den. Den lys- og kalkelskende planten er relativt sjelden, og den er klassifisert som sårbar i "Norsk rødliste for arter 2010". Det er i seg selv ingen ideell situasjon, men det finnes arter som er verre stilt, slik som enkelte av våre svært utsatte orkidéer.

To gode grunner til

Likevel er det, i tillegg til den utsatte statusen, ytterligere to gode grunner for å beskytte dragehodeblomsten i Norge.

For det første; planten er registrert i 20 europeiske land. Det høres jo kanskje lovende ut, men dragehode er på rødlistene i 15 av disse. Den er følgelig ikke så "trygg" som det store antallet land skulle tilsi.

Dragehode med dragehodeglansbille. Fotos: Anders Endrestøl

*Dragehode trives i lyse og kalkrike områder.
Foto: Marianne Gjørv*

For det andre; vår norske dragehodeblomst vokter i tillegg over en annen art – enda mer sjelden enn den selv. Denne "hemmeligheten" ble først avslørt i 1926. Da ble den lille dragehodeglansbille funnet på Snarøya i Oslofjorden. Dette svært spesialiserte insektet legger egg i blomsterknoppene til dragehode og lever bare der. Dragehodeglansbille er i tillegg med sikkerhet bare funnet i Norge, og ingen andre steder i verden. Slike arter har vi svært få av. Vår sjeldne lille bille bærer da også det latinske navnet *Meligethes norvegicus*, et navn den først fikk i 1959, og hvor tilnavnet *norvegicus* viser at arten ble beskrevet på funn fra Norge.

Billen mer utsatt enn blomsten

I "Norsk rødliste for arter 2010" er dragehodeglansbillen oppført som "sterkt truet", altså en mer kritisk status enn dragehodeplanten som er "sårbar". Billen finnes nemlig ikke overalt hvor det er planter. Mens dragehode er karakterisert som en sørøstlig art, med forekomster rundt Oslofjorden, Mjøsa og i flere av de store dalførene på Østlandet, er dragehodeglansbillen, i de 85 årene vi har kjent til den, bare funnet lokalt i indre Oslofjord.

Direktoratet for naturforvaltning holder på å utarbeide en egen handlingsplan for de to "dragehode-artene"; planten og billen. Der går det blant annet fram at nedbygging av voksestedene, samt gjengroing, naturlig nok, er svært negativt for en lyselskende plante som dragehode.

Arten er også sårbar overfor gjødsling og intensivt jordbruk, og den er i tillegg utsatt for konkurranse fra andre planter. Lokalt kan arten forsvinne på grunn av dette. Dersom det er dragehodeglansbillen på en slik lokalitet, vil vi naturlig nok miste dem også. Klarer vi å ta vare på planten, beholder vi to arter, blant annet verdens eneste dragehodeglansbillen.

Flest truete arter der vi bor

"Norsk rødliste for arter 2010" viser at det er flest truete arter der vi bor, og mange av dem er i Asker, Bærum og Oslo.

Huk på Bygdøy i Oslo, er blant de mest besøkte badeplassene i landet. Noen få meter fra badeplassen er det en liten kalkstrandeng. Der vokser dragehodeblomsten, kort vei fra engangsgriker, badehåndklær og flytemadrasser. Hva hjelper det vel å hete dragehode, når du er så liten at du lett kan bli tråkket på av uoppmerksomme badegjester.

Dragehode vokser like ved denne badeplassen på Huk, på Bygdøy i Oslo.

Foto: Marianne Gjerv

Hva gjøres?

Dragehode har fått status som en **prioritert art** i en forskrift etter naturmangfoldloven.

For prioriterte arter er uttak, skade og ødeleggelse forbudt. Om nødvendig kan det også lages regler som beskytter området der arten lever. Staten kan gi tilskudd til tiltak for å ta vare på den prioriterte arten.

Handlingsplan

Direktoratet for naturforvaltning har laget utkast til en handlingsplan for dragehode og dragehodeglansbille, som

Fylkesmannen i Oslo og Akershus får ansvaret for å følge opp.

http://www.dirnat.no/naturmangfold/trua_arter//handlingsplaner_under_utarbeidelse/

Kontakt

Miljøverndepartementet
Epost: postmottak@md.dep.no
Telefon : 22 24 90 90

Direktoratet for naturforvaltning
Epost: postmottak@dirnat.no
Telefon : 73 58 05 00

Publisert på regjeringen.no
20. mai 2011